

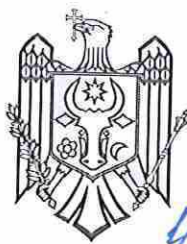
CURTEA DE APEL

Centru

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4

e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209

www.instante.justice.md

4-357/14-11/05
05.12.2025

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr.28

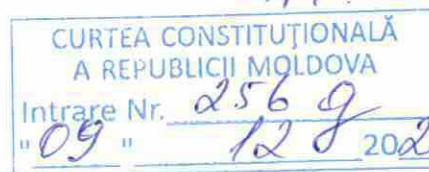
Curtea de Apel Centru, Vă expediază sesizarea înaintată de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative, formulată în ordinea art.12¹ Cod de procedură civilă, la examinarea în ordine de recurs a recursului declarat de Rotari Vadim, împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 03.07.2025, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării către Rotari Vadim privind recuperarea cheltuielilor de instruire și cheltuielilor de judecată.

Anexă:

- copia încheierii din 27.11.2025 pe 4 file;
- sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art.VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative pe 18 file;

Judecător

Violeta Gîrleanu

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

mun. Chișinău

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28. MD 2004

Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135, alin. (1), lit. a) a Constituției RM

24 noiembrie 2025

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică**

Partea în dosar – Vadim Rotari.

Reprezentant a părții în dosar:

Nume	SAVVA
Prenume	Alexandru
Ocupație	avocat

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu – Curtea de Apel Centru.
2. Judecător/complet de judecată – V. Gîrleanu ș.a.
4. Adresa instanței de judecată – mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4.
5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată - cac@justice.md, direcția evidență și documentare procesuală: (022) 409-203.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Pe rolul Curții de Apel Centru, în ordine de recurs, se află cauza civilă, în procedura contencioasă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării (Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”) către Vadim Rotari cu privire la încasarea sumelor.

Obiect a acțiunii, este cererea de:

- a) recuperarea cheltuielilor pentru instruire,
- b) încasarea cheltuielilor de judecată.

Circumstanțele individuale de fapt ale cauzei, arată astfel:

În anul 2011, Vadim Rotari, a fost admis la studii în cadrul Academiei Militare al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”.

În anul 2015, Vadim Rotari, a absolvit Academia Militară, obținând specialitatea „Infanterie și administrație publică”.

La 28.07.2011, Vadim Rotari, a încheiat cu comandantul Academiei Militare, un contract de îndeplinire a serviciului militar pentru o perioadă de 9 ani (4 ani pentru studii și 5 ani de serviciu).

La 30.10.2018, Vadim Rotari, a fost trecut în rezervă (la inițiativa personală a militarului), în temeiul pct. 140, lit. m) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17.08.2006.

Prin Ordinul comandantului Brigăzii 2 infanterie motorizată nr. 240 din 03.12.2018, Vadim Rotari a fost exclus din lista nominală a unității și de la toate tipurile de asigurare și îndreptat pentru a fi luat la evidență în Centrul Militar Teritorial Căușeni.

În temeiul Ordinului Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI nr. 75ef din 15.05.2019, Vadim Rotari, fost angajat în calitate de asistent universitar al Catedrei pregătire militară și intervenții profesionale a Facultății, drept securitate civilă și ordine publică a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, începând cu 20.05.2019.

La 11.10.2021 Ministerul Apărării (Academia Militară a Forțelor Armate) a depus o cerere de chemare în judecată către Vadim Rotari privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire.

Vadim Rotari s-a opus pretențiilor reclamantului, invocând netemeinicia.

Conform prevederilor art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022 (publicat: 17.02.2023 în M.O. nr. 45-48 art. 83):

(5) Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților, taxele și spezele procedurii de executare pentru acțiunea încetată, suportate de executorul judecătoresc până la momentul încetării procedurii de executare. Onorariul executorului judecătoresc se calculează din creanța real executată.

Prin cererea nr. A/21-770 din 05.05.2023 angajatorul cet. Vadim Rotari - Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, a comunicat reclamantului Ministerul Apărării (Academia Militară a Forțelor Armate) despre faptul angajării cet. Vadim Rotari în cadrul MAI/Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, instituție publică, finanțată de la bugetul de stat, într-o funcție ce implică îndeplinirea serviciului militar sau special, fiind făcută referire implicit la prevederile art. VI, alin. (3), lt. a) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022 (publicat: 17.02.2023 în M.O. nr. 45-48 art. 83), conform cu care:

(3) Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Administrația Națională a Penitenciarelor:

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

a) *vor renunța la acțiunile civile aflate pe rolul instanțelor de judecată* privind recuperarea cheltuielilor pentru studii/instruire împotriva persoanelor menționate la alin. (1) din prezentul articol care au o vechime cumulată de serviciu militar și/sau special egală cu sau mai mare de 5 ani după absolvirea instituției de învățământ.

Prin **cererea nr. A/21-770 din 05.05.2023**, angajatorul cet. Vadim Rotari - Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, a solicitat reclamantului Ministerul Apărării (Academia Militară a Forțelor Armate) realizarea dreptului procesual/obligației legale instituite prin art. VI, alin. (3), lit. a) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022, *îndreptate spre renunțarea la acțiune în privința cet. Vadim Rotari*.

La cererea angajatorului cet. Vadim Rotari - Academia „Ștefan cel Mare” a MAI nr. A/21-770 din 05.05.2023, *Ministerul Apărării (Academia Militară a Forțelor Armate) nu a furnizat nici un răspuns*.

Prin încheierea judecătoreiei Căușeni nr. 2-840/2021 din **24.10.2022** a fost admis demersul avocatului lui Vadim Rotari, fiind dispusă realizarea expertizei contabile.

În vederea executării expertizei judiciare dispuse prin încheierea judecătoreiei Căușeni nr. 2-840/2021 din 24.10.2022, Vadim Rotari a suportat o plată de 12600 lei.

Prin raportul de expertiză judiciară nr. 1241 – 1244 din 11.09.2023 instituția de expertiză judiciară a stabilit că pe motiv a neprezentării documentelor justificative din partea Ministerului Apărării, experții au refuzat în a formula concluzii pe marginea chestiunilor vizate.

La **15.05.2025**, Vadim Rotari, în lipsa unei reacții procesuale din partea reclamantului Ministerul Apărării (Academia Militară a Forțelor Armate), prin reprezentantul său, a depus explicații motivate scrise, îndreptate spre respingerea pretențiilor formulate ca neîntemeiate, fiind solicitată și compensarea cheltuielilor de judecată, constituite la caz din cheltuielile de executare a expertizei judiciare dispuse și de asistență juridică.

La **05.06.2025** (adică peste o perioadă de **2 ani și 4 luni** de la intrarea în vigoare a Legii nr. 365 din 29.12.2022), reprezentanții Ministerului Apărării, au depus cererea de renunț la acțiune, făcând referire și la prevederile art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022 (publicat: **17.02.2023** în M.O. nr. 45-48 art. 83):

(5) Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților, taxele și spezele procedurii de executare pentru acțiunea încetată, suportate de executorul judecătoresc până la momentul încetării procedurii de executare. Onorariul executorului judecătoresc se calculează din creanța real executată.

Prin încheierea judecătoreiei Căușeni nr. 2-840/2021 din 03.07.2025 a fost admis renunțul la acțiunea/pretențiile formulate de Ministerul Apărării (Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”) către Vadim Rotari cu privire la încasarea sumelor, respinsă cererea lui Vadim Rotari de compensare a cheltuielilor de judecată.

Ne fiind de acord cu încheierea judecătoreiei Căușeni nr. 2-840/2021 din 03.07.2025, în partea în care au fost respinse solicitările de compensare a cheltuielilor de judecată, Vadim Rotari a declarat recurs.

În esența sa, starea de conflict, implicit constituțional, constă în interdicția instituită printr-un act legislativ, de a compensa cheltuielile de judecată suportate de părțile în cadrul unui proces civil.

Sesizarea urmărește drept scop aplicarea efectului deplin al standardelor Convenției Europene a Drepturilor Omului, cât și altor acte internaționale pertinente, astfel cum sunt interpretate de Curte, în modul sugerat în *cauza Fabris v. Franța*, citat:

75. Cu toate acestea, deși natura esențial declarativă a hotărârilor Curții lasă la latitudinea statului alegerea mijloacelor prin care să șteargă consecințele încălcării (a se vedea *Marckx*, citată anterior, § 58, și *Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT) împotriva Elveției* (nr. 2) [MC], nr. 32772/02, § 61, CEDO 2009), trebuie subliniat în același timp că *adoptarea unor măsuri generale impune statului în cauză să prevină, cu diligență, alte încălcări similare celor constatate în hotărârile Curții* (a se vedea, de exemplu, *Salah c. Țărilor de Jos*, nr. 8196/02, § 77, CEDO 2006-IX (extrase). *Aceasta impune instanțelor naționale obligația de a asigura, în conformitate cu ordinea lor constituțională și ținând cont de principiul securității juridice, efectul deplin al standardelor Convenției, astfel cum sunt interpretate de Curte...*

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității asupra prevederilor:

Art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022 (publicat: 17.02.2023 în M.O. nr. 45-48 art. 83):

(5) Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților, taxele și spezele procedurii de executare pentru acțiunea încetată, suportate de executorul judecătoresc până la momentul încetării procedurii de executare. Onorariul executorului judecătoresc se calculează din creanța real executată.

Autorul sesizării invocă că sintagmele:

Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților,... – art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022

nu sînt constituționale, sub aspectul respectării principiilor și dispozițiilor constituționale cît și a actelor internaționale relevante, în special care se referă și protejează dreptul de proprietate, la „*un recurs efectiv*”, la principiul „*egalității armelor*”, de acces la un tribunal, sub aspectul dreptului instanței de judecată în realizarea unui control judecătoresc în deplină jurisdicție.

Obiectul sesizării, intră în categoria actelor cuprinse la art. 135, alin. (1), lit. a) a Constituției.

Obiectul excepției ridicate, din informațiile de care dispune autorul, nu a constitui anterior obiect al verificării neconstituționalității de către Înalta Curte.

Cu toate acestea însă, pentru orice eventualitate, autorul invocă că în jurisprudența sa, Curtea a menționat că verificarea anterioară a constituționalității normelor atacate nu reprezintă un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al aceluiași prevederi, din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19; DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 20).

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Cadrul pertinent normativ:

Constituția Republicii Moldova.

Articolul 1. Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7. Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8. Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 9. Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

Articolul 15. Universalitatea

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 16. Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26. Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 46. Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 127. Proprietatea

(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

Articolul 6 a Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale:

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 17 a Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale:

Interzicerea abuzului de drept. Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.

Articolul 1 Protocol 1 a Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale:

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

Articolul 17 a Declarației Universale a Drepturilor Omului:

1. Orice persoană are dreptul la proprietate atât singură cât și în asociere cu alții.
2. Nimeni nu va fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

Articolul 4 a Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale nr. 19 din 16.12.1966:

Statele părți la prezentul Pact recunosc că în ce privește folosința drepturilor asigurate de către stat în conformitate cu prezentul Pact, statul nu poate supune aceste drepturi decât la limitările stabilite de lege, numai în măsura compatibilă cu natura acestor drepturi și exclusiv în vederea promovării bunăstării generale într-o societate democratică.

Articolul 82. Cheltuielile de judecată – Codul de procedură civilă.

Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru și cheltuielile de judecare a cauzei.

Articolul 90. Cheltuielile de judecare a cauzei – Codul de procedură civilă.

Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte:

- g) cheltuielile de efectuare a expertizei;
- i) cheltuielile de asistență juridică.

Articolul 97. Repartizarea cheltuielilor de judecată în cazul renunțării la acțiune și încheierii tranzacției – Codul de procedură civilă.

(1) În cazul în care își retrage cererea de chemare în judecată sau renunță la acțiune pînă la comunicarea către pîrît a cererii, reclamantul nu beneficiază de compensarea cheltuielilor suportate. Dacă el a renunțat după comunicarea cererii de chemare în judecată, instanța îl obligă, la cererea pîrîtului, să compenseze acestuia cheltuielile suportate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Cu referire la sintagmele:

Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților,... – art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022.

Încalcă dreptul de proprietate, dreptul „*la un recurs efectiv*”, principiul „*egalității armelor*”, la un proces echitabil, de acces la un tribunal, sub aspectul imposibilității exercitării deplinei jurisdicții de către o instanță, garantate de Constituție și alte instrumente juridice internaționale.

În cauza pendinte pe rolul Curții de Apel Centru, Ministerul Apărării, se opune dreptului procesual al părții, în a i se se compensa costurile și cheltuielile de judecată, prelavându-se în acest sens, de o normă juridică, cuprinsă într-un act normativ – art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022.

Aceste opuneri, partea în proces/pîrît – Vadim Rotari, le pretinde neîntemeiate, inechitabile.

Hotărîri anterioare a Curții Constituționale a RM, incidente direct sau tangențial circumstanțelor invocate:

În Hotărîrea nr. 26 din 20.09.2024, Curtea Constituțională a RM, a statuat:

100. Totuși, Curtea precizează că aceste considerente nu sunt aplicabile în privința interdicției compensării taxei de timbru. Astfel, Curtea Europeană a adoptat o abordare diferită în privința interdicției compensării cheltuielilor de judecată suportate în procedura contenciosului administrativ, subliniind că, în acest tip de litigii, consecințele vreunei erori sau greșeli comise de o autoritate publică în exercițiul puterii trebuie suportate de către stat, nu remediate pe cheltuiala persoanei (a se vedea *Zustović v. Croația*, 22 aprilie 2021, § 100). Curtea Europeană a precizat că transferul de la stat la persoana vizată în actul administrativ al cheltuielilor de redresare a greșelilor comise de o autoritate a statului, în scopul protejării intereselor sale financiare, vine în contradicție cu principiul bine stabilit potrivit căruia riscul oricărei greșeli sau erori comise de o autoritate publică trebuie să fie suportat de stat. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu vede niciun motiv pentru a stabili existența vreunui scop legitim, subliniind că, în caz de pierdere într-un asemenea caz, tocmai statul este cel care trebuie să suporte cheltuielile de judecată (a se vedea *Zustović v. Croația*, 22 aprilie 2021, § 106). Mai mult, într-o cauză în care a examinat refuzul instanțelor lituaniene de a le compensa reclamanților cheltuielile de judecată suportate într-un proces în contencios administrativ în care au avut câștig de cauză, *Curtea Europeană a acceptat ca fiind convingător argumentul reclamanților care au precizat că nu s-au adresat în instanță pentru a participa la proces ca la un exercițiu academic, ci pentru a obține un rezultat*. În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că sesizarea unei instanțe își pierde orice rațiune dacă, *în cele din urmă, persoana ajunge la finalul procesului într-o situație mai rea decât cea în care se afla înainte de inițierea acestuia* (a se vedea *Černius și Rinkevičius v. Lituania*, citată supra, § 68).

101. Așadar, Curtea constată că interdicția compensării taxei de timbru nu urmărește un scop legitim în cazul litigiilor de contencios administrativ. Totodată, având în vedere că procedura contenciosului administrativ prezintă elemente comune cu procedura în contencios contravențional, Curtea reține că constatările de mai sus se aplică, *mutatis mutandis*, și în cazul interdicției de compensare a taxei de timbru în cazul depunerii unei contestații împotriva unei decizii contravenționale.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

119. Curtea reține că articolele 2 alin. (2) din Legea taxei de stat și 84 alin. (4) din Codul de procedură civilă interzic compensarea taxei de timbru din contul părții care a pierdut procesul. Această măsură protejează persoanele care au pierdut un proces judiciar și care, în lipsa acestor norme, ar fi fost obligate la compensarea cheltuielilor de judecată, în care intră și taxa de timbru, în baza regulii „cine pierde plătește”. *Curtea observă că aceste prevederi sunt rigide și nu le acordă celor care o aplică o discreție prea mare.* În acest sens, Curtea reține că, fără a ține cont în mod adecvat de interesele persoanelor care au avut câștig de cauză într-un proces judiciar, normele contestate le privează pe acestea de un „bun”. Curtea nu întrevide vreun scop legitim care ar putea să justifice această intervenție în exercitarea dreptului la proprietate. Așadar, Curtea reține că prevederile contestate nu urmăresc vreun scop legitim în sensul articolului 54 alin. (2) din Constituție.

În Hotărîrea nr. 10 din 10.05.2016, Curtea Constituțională a RM, a statuat:

43. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Accesul la justiție urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv la o instanță de plină jurisdicție.

44. Curtea reține că, potrivit raționamentelor Curții Europene expuse în cauza *Chevroil v. Franța*, exercitarea deplinei jurisdicții de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Așadar, refuzul unei instanțe sau imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană.

45. Curtea menționează că dreptul de acces la justiție impune legislatorului obligația de a acorda oricărei persoane toate posibilitățile pentru a accede la instanța de judecată și a asigura efectivitatea dreptului de acces la justiție prin adoptarea unui cadru legislativ adecvat.

66. Astfel, lipsa posibilității instanței de judecată de a aplica criteriile pentru individualizarea sancțiunii în cauza concretă și aplicarea unei sancțiuni absolut determinate nu asigură caracterul ei echitabil.

77. Curtea menționează că, potrivit principiului constituțional al legalității, legiuitorul nu poate reglementa o sancțiune în așa fel, încât să lipsească instanța de judecată de posibilitatea de a individualiza sancțiunea, ținând cont de circumstanțele cazului. În astfel de situație, competențele instanței ar fi limitate, creându-se precondiții pentru încălcarea drepturilor constituționale ale subiecților, *inter alia*, a dreptului constituțional la un proces echitabil.

78. Prin urmare, Curtea menționează că în lipsa mecanismelor de individualizare a sancțiunii în cauza concretă instanța de judecată este lipsită de posibilitatea de a efectua un control judiciar efectiv și, în final, justițiabilii nu pot beneficia de dreptul la un proces echitabil.

79. Curtea Europeană, în cauza *Silvester's Horeca SRL v. Belgia* din 4 martie 2004, a statuat: dacă judecătorul este competent doar a stabili existența sau inexistența infracțiunii sau contravenției, dar nu este competent să stabilească asupra oportunității amenzii sau pedepsei, el nu exercită un control de plină jurisdicție. În acest sens, persoana interesată *nu are dreptul de acces liber la un tribunal de plină jurisdicție.*

În Hotărîrea nr. 5 din 06.03.2018, Curtea Constituțională a RM, a statuat:

67. Astfel, Curtea reține că, în temeiul prevederilor art. 10 pct. 5 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, instanța de judecată nu are posibilitatea de a individualiza sancțiunea, *rolul său fiind redus* la o simplă formalitate de validare a actului de constatare.

68. Curtea reține că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că: dacă judecătorul este competent doar a stabili existența sau inexistența infracțiunii sau contravenției, dar nu este competent să stabilească asupra oportunității amenzii sau pedepsei, el *nu exercită un control de plină jurisdicție.* În acest sens, persoana interesată este lipsită de dreptul de acces liber la un tribunal de plină jurisdicție (cauza *Silvester's Horeca SRL vs. Belgia* din 4 martie 2004).

69. De asemenea, în cauza *Chevroil v. Franța*, Curtea Europeană a reliefat că *exercitarea deplinei jurisdicții de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Aceasta trebuie să se bucure de plenitudine de jurisdicție, atât în ceea ce privește stabilirea faptelor, cât și aplicarea dreptului. Imposibilitatea de a se pronunța în*

mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 §1 din Convenția Europeană.

70. În acest sens, Curtea reiterează că legiuitorul nu poate reglementa o sancțiune în așa fel, încât să lipsească instanța de judecată de posibilitatea de a o individualiza. *Curtea menționează că limitarea rolului instanței de judecată lipsește de substanță garanțiile dreptului la un proces echitabil, consacrat de articolele 20 din Constituție și 6 din Convenția Europeană.*

La caz, printr-un act normativ (Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022), ierarhic inferior actului normativ care reglementează procedura de examinare și soluționare a cauzelor civile – Codul de procedură civilă, a fost instituită interdicția/decăderea din dreptul părții de a i se compensa cheltuielile judiciare.

Vadim Rotari invocă că în Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 16 din 28 mai 1998 privind interpretarea art. 20 din Constituție, Curtea a specificat că „*stabilirea competenței instanțelor judecătorești, a procedurii de examinare a litigiilor și a căilor de atac face obiectul unor legi organice și constituie competența exclusivă a Parlamentului*”.

Dreptul de a pretinde compensarea cheltuielilor de judecată suportate de părți în cadrul unui proces civil, este reglementat de Codul de procedură civilă – lege organică.

Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022, prin prisma Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017, este lege ordinară.

Vadim Rotari invocă că, chestiunea privind cheltuielile de judecată, ca parte componentă a procesului civil, putea fi, în eventualitatea sa, modificată/induse anumite derogări, printr-un act normativ cu aceeași forță juridică, și nici de cum nu printr-un act legislativ ierarhic inferior.

La fel, Vadim Rotari invocă că modul în care este prezentată interdicția de a i se compensa cheltuielile de judecată, a redus rolul instanței de judecată, exclusiv la pronunțarea unui refuz de a acorda cheltuielile suportate/solicitate de partea în proces, fără a fi acorda dreptul instanței în a examina și posibilitatea acordării lor, adică, *instanțele de judecată nu exercită un control deplină jurisdicție.*

Sub acest spect, Vadim Rotari invocă acțiunile excesiv de „*lente și neglijente*” a reprezentanților Statului/Ministerul Apărării realizate în cadrul cauzei civile în care este implicat Vadim Rotari, în esența sa, au și dus la suportarea cheltuielilor de judecată, care însă, a fost posibil să fie evitate.

Or, fiind adoptată Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022, este vădit că instituția Statului - Ministerul Apărării, a cunoscut despre adoptarea actului legislativ Legea nr. 365 din 29.12.2022, chiar din momentul adoptării, fiind un subiect expres vizat, cu care, ce mai probabil, proiectul de Lege a fost coordonat în prealabil.

Fiind la **17.02.2023**, publicată Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022, este vădit că instituția Statului - Ministerul Apărării, a fost obligată să depună cereri de renunț la acțiune, fiind stabilită în sarcina autorităților relevante realizarea efectivă a acestei obligații.

Deși din **17.02.2023** Ministerul Apărării avea obligația legală în a depune cereri de renunț la acțiune, această obligație, la caz, a fost realizată abia la **05.06.2025** (adică peste o perioadă de **2 ani și 4 luni** de la intrarea în vigoare a Legii nr. 365 din 29.12.2022).

În tot acest interval de timp, Vadim Rotari se afla într-o situație de incertitudine cu privire la realizarea dreptului procesual/obligației legale a Ministerului Apărării în a depune cerere de renunț, astfel încât, Vadim Rotari a fost nevoit să se apere pe fond, fiind suportate în acest sens cheltuielile pretinse spre compensare.

Or, să fi fost realizate de reprezentanții Statului/Ministerului Apărării acțiuni prompte de depunere a cererii de renunț la acțiune, Vadim Rotari ar fi evitat astfel plata expertizei și a cheltuielilor de asistență juridică, care au fost necesare, în vederea realizării efective a dreptului său la apărare.

Astfel, anume omisiunea reprezentanților Statului/Ministerului Apărării de a acționa prompt, a și generat cheltuielile de judecată, împrejurare în care, Vadim Rotari pretinde că ar fi echitabil ca instanțele de judecată să aibă posibilitatea (*jurisdicția deplină*) deciderii de compensare.

Vadim Rotari înțelege că sumele pretinse cu titlu de cheltuieli, în eventualitatea sa urmează să fie încasarea din contul bugetului de stat, însă, în același timp, Vadim Rotari invocă că împrejurarea în care se regăsește (interdicția de a i se compensa cheltuielile de judecată) în esența sa se datorează inacțiunilor funcționarilor concreți din cadrul Ministerului Apărării.

Vadim Rotari nu vede o problemă ca, în eventualul rezultat al admiterii cereri sale de compensare a cheltuielilor de judecată și plății efective a acestora din contul bugetului de stat, Ministerul Apărării să inițieze o anchetă de serviciu, în vederea stabilirii persoanei responsabile de acțiuni „*lente și neglijente*” de depunere a cererilor de renunț, care a generat prejudiciii, urmînd a fi pretinse astfel în ordine de regres.

Or, în speță, este vizibil un înalt grad de vinovăție a funcționarilor din cadrul Ministerului Apărării, însă nu se face clar, din care considerente Vadim Rotari urmează să suporte efectele unor eșecuri a funcționarilor publici.

Vadim Rotari invocă că în esența sa, cheltuielile de judecată pretinse, constituie o parte din patrimoniul său, proprietate, iar prin Legea nr. 365 din 29.12.2022, s-a instituit un mecanism de expropriere, un mecanism de îngrădire a accesului liber la justiție, în vederea acordării dreptului de apărare a proprietății sale, ceea ce pretindem că nu este echitabil.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Sintagmele „*Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților,...*” – art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022 încalcă dreptul de acces liber la justiție și la respectarea proprietății private:

din cauza imposibilității invocării și stabilirii pe cale judecătorească a vinovăției autorităților publice în realizarea acțiunilor prompte care se impuneau, în vederea minizării sau chiar evitării cheltuielilor de judecată, și ca rezultat,

în posibilitatea de ași apăra dreptul de proprietate.

De asemenea, prevederea citată nu le recunoaște persoanelor care au fost acționate în justiție, dreptul de a-și recupera cheltuielile de judecată din contul părții care a renunțat, în temeiul unei obligații legale de a o face, realizate însă cu mare întârziere, împrejurare care a provocat suportarea de către partea adversă de costuri și cheltuieli inutile.

Totodată, norma atacată îi interzice instanței de judecată să decidă asupra examinării posibilității acordării părții interesate a cheltuielilor suportate, în cazul stabilirii culpei (tărăgănărilor inexplicabile) din partea autorităților publice.

Sintagmele „*Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților,...*” – art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022 sunt neconstituționale, deoarece încalcă dreptul persoanelor interesate la respectarea proprietății private și dreptul de acces la un tribunal.

Vadim Rotari invocă că orice ingerințe într-un drept fundamental trebuie să urmărească cel puțin un scop legitim stabilit de articolul 54, alin. (2) din Constituție.

Prevederile contestate, care fac imposibilă recuperarea cheltuielilor de judecată din contul autorităților publice, culpabile, de fapt, de suportarea lor inutilă, și care îi interzic instanței judecătorești să decidă acordarea lor, atunci când există motive, nu urmăresc vreun scop legitim.

CtEDO în jurisprundența sa s-a referit, de asemenea, la un principiu mai general potrivit căruia *riscul oricărei erori comise de autoritatea publică trebuie să fie suportat de stat și că erorile nu trebuie remediate pe cheltuiala persoanelor (Radchikov c. Rusia; Beinarovič și alții c. Lituania).*

În cauza *Beinarovič și alții v. Lituania* CtEDO a stabilit că:

140. Principiul bunei guvernări nu ar trebui, ca regulă generală, să împiedice autoritățile să corecteze greșelile ocazionale, chiar și pe cele rezultate din propria neglijență. Cu toate acestea, necesitatea de a corecta o „greșeală” veche nu ar trebui să interfereze în mod disproporționat cu un drept nou dobândit de o persoană care se bazează pe legitimitatea acțiunii autorității publice cu bună-credință.

Cu alte cuvinte, autoritățile statului care nu își pun în aplicare sau nu respectă propriile proceduri nu ar trebui să fie lăsate să profite de pe urma abaterilor lor sau să se sustragă de la obligațiile lor. *Riscul oricărei greșeli comise de autoritatea statului trebuie suportat de către stat însuși, iar erorile nu trebuie remediate pe cheltuiala persoanelor în cauză.*

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Consecințele vreunei erori sau greșeli comise de o autoritate publică în exercițiul puterii trebuie suportate de către stat, nu remediate pe cheltuiala persoanei (cauza *Zustović c. Croația*).

Astfel, autorul pretinde că art. 53 din Constituție are incidență directă asupra cauzei date, întrucât cheltuielile de judecată pe care le-a suportat Vadim Rotari, se datorează, în special, inacțiunii autorităților responsabile.

Eroarea comisă de autorități, nu s-a datorat culpei cet. Vadim Rotari.

Ca rezultat a celor menționate, se pretinde a fi constatat că sintagmele:

„Persoanele menționate la alin. (1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților,...” – art. IV, alin. (5) a Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 29.12.2022

sunt contrare articolelor 1, 3, 4, 7, 9, 20, 26, 46, 54, 127 din Constituție.

Pentru situația în care, posibil ca autorul, nu a reflectat deplin și alte, eventuale norme, care posibil, la fel îngrădesc dreptul de poprietate, de acces la un tribunal, la un recurs efectiv, la egalitatea armelor, ca și în cazul invocat de cet. Vadim Rotari, se solicită ca Curtea, să extindă controlul constituțional, după modul în care acest lucru a fost făcut în Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 10 din 08.05.2018 (Dosarul nr. 24g/2018):

31. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea a observat că o normă similară este prevăzută și de articolul 2 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii. În aceste condiții, deși autorul nu a invocat în excepția de neconstituționalitate aceste dispoziții, Curtea constată că ele au legătură cu prevederile contestate, urmând să-și extindă controlul de constituționalitate și în cazul acestora.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Nu sînt, decît dosarul cauzei, care, în funcție de admiterea demersului de ridicare a excepției, urmează să fie prezentat Curții.

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții prin intermediul prezentei sesizări, sînt veridice.

Avocat, în interesele cet. Vadim Roțari
Alexandru SAVVA

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

27 noiembrie 2025

mun. Chișinău

În componența:

Președintele completului
Judecătorii

Serghei Dimitriu
Eleonora Badan-Melnic și Violeta Gîrleanu

examinând, în lipsa părților, cererea înaintată de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, la examinarea în ordine de recurs a recursului declarat de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 03.07.2025,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării către Rotari Vadim privind recuperarea cheltuielilor de instruire și cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t :

1. La data de 11.10.2021, Ministerul Apărării s-a adresat în instanța de judecată către Rotari Vadim privind recuperarea cheltuielilor de instruire în mărime de 101 195,06 lei și cheltuielilor de judecată (f.d.1-3).
2. Prin încheierea Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 03.07.2025, a fost admisă cererea depusă de Ministerul Apărării privind renunțul la acțiune.

S-a încetat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării către Vadim Rotari privind recuperarea cheltuielilor de instruire și cheltuielilor de judecată.

S-a explicat reclamantului că după încetarea procesului, nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

S-a respins cererea înaintată de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul pârâtului Rotari Vadim, privind încasarea de la Ministerul Apărării în beneficiul lui Rotari Vadim a sumei de 12600 lei cu titlu de cheltuieli pentru expertiza judiciară și suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică (f.d.191-193).

3. La data de 22.07.2025, avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 03.07.2025, solicitând repunerea în termen, casarea încheierii în partea respingerii cerinței privind încasarea cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea să fie admisă integral (f.d.195).

4. Prin încheierea Curții de Apel Centru din 30.09.2025, nu s-a dat curs cererii de recurs înaintate de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, în temeiul art.426¹ alin.(2¹) Cod de procedură civilă (f.d.201-202).
5. La data de 22.10.2025, avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, a depus recurs suplimentar împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 03.07.2025 (f.d.204-205).
6. Examinarea recursului înaintat de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 03.07.2025 a fost numit spre examinare pentru data de 27.11.2025, ora 14.00, fără participarea părților (f.d.207).
7. La data de 25.11.2025, avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, prin intermediul cancelariei, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra dispozițiilor **art.VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative**, anexând și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate formulată.
8. Examinând materialele cauzei și motivele invocate în susținerea poziției expuse, în coroborare cu cadrul legal aplicabil, Colegiul judiciar consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative, din considerentele ce succed.
9. Prevederile art.12¹ Cod de procedură civilă stipulează că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

10. În conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) al Constituției, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
11. Potrivit art.VI alin.(1) și (5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative, sunt scutiți de obligația de a restitui cheltuielile pentru studii/instruire, absolvenții

instituțiilor de învățământ din domeniul militariei, securității și ordinii publice care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, sunt reangajați în instituția din care s-au eliberat sau sunt angajați într-o instituție ori autoritate publică, finanțată din bugetul de stat, într-o funcție ce implică îndeplinirea serviciului militar sau special, indiferent de durata perioadei dintre eliberare și reangajarea sau angajarea acestora.

Persoanele menționate la alin.(1) au obligația de a achita, personal, cheltuielile de judecată, onorariul avocaților, taxele și spezele procedurii de executare pentru acțiunea încetată, suportate de executorul judecătoresc până la momentul încetării procedurii de executare. Onorariul executorului judecătoresc se calculează din creanța real executată.

12. Astfel, Colegiul remarcă că cererea înaintată privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cuprinde cadrul legal de sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate guvernat de art.12¹ Cod de procedură civilă și obiectul acestora, dedus Curții Constituționale, constituie neconstituționalitatea dispozițiilor art.VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative.
13. La fel, Colegiul reține că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate întrunește condițiile prevăzute stipulate de art.12¹ alin.(2) lit.a)-d) Cod de procedură civilă și, anume, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost înaintată de reprezentantul recurentului Rotari Vadim, care este subiect al raportului litigios și poate ridica excepția de neconstituționalitate; prevederile contestate urmează a fi aplicate la obiectul sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate care intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, aceasta fiind îndreptată spre controlul dispozițiilor art.VI alin.(5) al Legii nr. 365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative.
14. Totodată, Colegiul relevă că nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate, astfel, fiind întrunită și condiția stipulată art.12¹ alin.(2) lit.d) Cod de procedură civilă.
15. Verificarea constituționalității normei contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, ori judecătorii nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în cazul neîntrunirii condițiilor menționate la art.12¹ alin.(2).
16. Astfel, Colegiul conchide că norma legală sus menționată (art.VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative), urmează a fi verificată prin prisma celor invocate de către autorul excepției de neconstituționalitate și, anume, dacă încalcă dreptul persoanei la respectarea proprietății private și dreptul de acces la un tribunal.
17. Din aceste considerente, Colegiul conchide că în speță, urmează a fi ridicată excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art.VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative, cu amânarea examinării cauzei în ordine de recurs până la soluționarea prezentei sesizări.
18. În conformitate cu prevederile art.12¹, 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d i s p u n e :

Se admite cererea înaintată de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională și se ridică excepția de neconstituționalitate a *art. VI alin.(5) al Legii nr.365 din 29.12.2022 pentru modificarea unor acte normative*, formulată în ordinea art.12¹ Cod de procedură civilă, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării către Rotari Vadim privind recuperarea cheltuielilor de instruire și cheltuielilor de judecată.

Se amână examinarea cererii de recurs declarată de avocatul Savva Alexandru, reprezentantul recurentului Rotari Vadim, împotriva încheierii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 03.07.2025, până la soluționarea sesizării de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului /semnătura/ Serghei Dimitriu

Judecătorii /semnătura/ Eleonora Badan-Melnic

/semnătura/ Violeta Gîrleanu

Copia corespunde originalului, judecător